

תאריך: 21/12/09
סימוכין: שאלת האחריות 211209

אחריות של גורמים המעורבים בפרויקט הקמה

האחריות לאיכות מערכת הגנת אש נחלקת בין:

- היזם ו/או בעל הנכס.
- מנהל הפרויקט והמפקח,
- האדריכל,
- יועץ הבטיחות,
- מתכנני המערכות,
- הקבלנים,
- המעבדה המאשרת.
- קבלני אחזקה.
- שירותי הכבאות.

מעשה בקניון שסבל משריפה קשה.

תהליכי השיקום כללו גם שדרוג מערכות בטיחות אש לרבות התקנת מערכות מתזים.

בכל קניון יש שטח ציבורי שבאחריות חברת הניהול ושטחים בחזקת שוכרים באחריותם.

חברת הניהול שכרה מנהל פרוייקט, יועץ בטיחות, חברת להתקנת מערכות גילוי אש, חברה לתכנון מערכות מתזים, חברת להתקנת מערכות מתזים אוטומטיים.

1. יועץ הבטיחות סקר את הסיכון וקבע הגדרות סיכון לרבות כיצד לחבר את מערכות המתזים בחנויות אשר באחריותם עם מערכות בשטח הציבורי (אינטגרציה).
2. מתכנן מערכת המתזים בצע תכנון בשטח הציבורי כולל נקודות קצה- חיבור לחנויות.
3. החברה להתקנת המתזים – התקינה מתזים בשטח הציבורי.
4. החברה שהתקינה מערכות גילוי אש חברה את הברזים ורגשי הזרימה לרכות הציבורית.
5. מנהל הפרוייקט דאג לאינטגרציה בין הגורמים.
6. המעבדה המוכרת בדקה ואישרה את תוכניות המתזים ובדקה התקנה לפי השלבים.

בהמשך היה צורך לבצע התקנה בחנות גדולה וכאן קרה הכשל נשוא מאמר זה.

1. שירותי הקבלן להתקנת המתזים הוצעו לחנות אשר קבלה את ההצעה.
2. השירותים כללו גם תכנון.
3. הותקנה מערכת מתזים.
4. המערכת נבדקה ע"י המעבדה המוכרת ואושרה.
5. המערכת תוכננה עם תחנה הכוללת מגוף, אל חוזר ורגש זרימה. היא לא כללה ברזי ניקוז ובדיקה בניגוד לתקן.
6. המגוף כנקודת קצה היה כלול בתכנון השטח הציבורי.

7. לאחר האישור של המערכת סגרו על התחנה עם לוח גבס ולא נודע כי בא אל קרבו.
8. הברז ורגש הזרימה לא חוברו למערכת הציבורית.
9. פרצה שריפה בחנות. מערכת המתזים לא פעלה מחמת מגוף סגור.
10. נגרמו נזקים כבדים לחנות ולמרות שמערכת המתזים בשטח הציבורי פעלה ובלמה את השריפה, נגרמו נזקים כבדים לחנויות סמוכות.

הפעילות המשפטית:

1. חוות הדעת שלנו מצאה את כל המעורבים אחראים.
2. הדיונים לגישור לא עלו יפה.
3. בית המשפט הציע פשרה אשר הייתה מבוססת על שני אבני בוחן:
 - א. שיעור האחריות של הגורמים המעורבים על פי הבנתו.
 - ב. התחשבות ביכולת של המעורבים, לאמור "שיעור עומק הכיס שלו". מעורב שהיה לו ביטוח טוב יותר נשא בחלק גדול יותר. מי שלא היה לא ביטוח נשא בחלק הרבה יותר קטן משיעור אחריותו.
4. הצעת השופט התקבלה.
5. הנתבע העיקרי הייתה חברת הניהול – היא נשאה באחריות בשיעור מזערי.
6. עיקר האחריות נפלה על העסק ממנו יצאה השריפה ועל המעבדה אשר אשרה את המערכת. העסק כיוון שלא בצע פיקוח, המעבדה שלא התייחסה לתוכנית המערכת שכללה מגוף.
7. הקבלן שהיא האחראי העיקרי נשא בשיעור קטן יחסית, סדר גודל של כ- 10%, זאת מאחר שלא היה לו "כיס עמוק" ...
8. אחרים כגון החברה שספקה את מערכת הגילוי, יועץ הבטיחות של הקניון, מנהל הפרוייקט והקבלן שהתקין את לוחות הגבס שהסתירו את מגוף המערכת נשאו בחלקים קטנים יותר.

נסיבות אחריות אחרות:

1. הגשת תכנון מערכת מתזים במקום קיים עליו מקבלים אישור מעבדה ותשלום לאחר האישור. קבלן מבצע את ההתקנה ואז מתברר שבסיס התכנון היה שגוי, למשל אין מים באתר, או נקבע בתכנון גובה אחסון שאינו תואם את מה שמאוחסן בפועל בשטח או שסוג הסחורה אינו תואם את הסוג שקיים בשטח. נותר מצב שהמזמין יכול לתבוע את המתכנן.
2. מבוצע תכנון לאחסון בגובה נמוך במבנה חדש שגובהו גבוה בהרבה. נניח, תכנון לגובה אחסון של 3.7 מ' תחת תקרה בגובה 11 מ'. לא יעלה על הדעת שמאן דהוא בונה או שוכר מבנה ללא שימוש מלא בנפח שלו. זה מחדל שעלול לחזור אל המתכנן כבומרנג.
3. בצע מתכנן, או קבלן או יצרן עבודה או ספק מוצר שתואם את התקן, אבל מוכח שהתקן לא מתאים למציאות, לא בטוח כלל שהמתכנן, קבלן או יצרן יהיו פטורים מהתוצאות.

בכבוד רב
דן ארבל
דן ארבל הנדסת סיכונים ושמאות בע"מ.